

YALE UNIVERSITY
BEINECKE RARE BOOK AND MANUSCRIPT LIBRARY
MEDIEVAL AND RENAISSANCE MANUSCRIPTS

MS 920

Italy (Florence ?), 1464

Excerpts from Plato and Pliny the Elder, in Latin

1. ff.1r-28v Excerpta quedam ex Platone de legibus. Clima [*l. Clinia*]. § Aio certe id quod, o amice, primam atque optimam esse victoriam, ut ipse seipsum vincat. Turpissimum vero simul atque pessimum si ipse a seipso vincatur. Tirteus natura quidem Atheniensis, sed Lacedemoniorum postea civis, qui omnium hominum maxime rebus bellicis inhiavit: Nullam, inquit, ipse facio mentionem nec in virorum numero habeo illum, etsi ditissimus omnium sit, etiamsi multa bona possideat omnibusque fere miratis inferat, qui non semper optime gerat in bello. Atheniensis hospes. Habemusque nos etiam poetę testimonium Theognis, Megarensis civis ex Sicilia, qui ait fidelem virum omni argento atque auro in seditione meliorem ... Ad hec oportet a cybo et potu abstinere et frigus estuque atque cubilis duritiem pati, et in primis capitis et pedum virtutem alienis tegmentis non corrumpere, nec pilleorum calceorumque a generatione datorum naturam perdere. Nam extremitates iste, cum naturam conservent suam, maximas toti corpori vires prebent, et contra contrarium. Et altera quidem universo corpori //

Excerpts from Plato (427-347 B.C.), *De legibus*, in Latin translation; this is not the translation by Marsilius Ficinus (1433-1499); I checked the edition Plato, *Opera omnia*, Antonius Vincentius, 1567; the first excerpt corresponds to p. 506 of the edition, the last one preserved in our manuscript to p. 542. The notes are mostly copied in the order of the twelve Dialogues from which they have been excerpted. Some excerpts or groups of excerpts have headings, e.g. "De disciplina puerili" (f. 1v, Dial. 1); "Homerus de habitatione Ciclopum" (f. 3v, Dial. 3); "Conclusio de ebrietate" (f. 5r, Dial. 2); "De animis, de corporibus, de bonis externis" (f. 7r, Dial. 5); "Qualis esse debeat unusquisque qui optime vivere velit" (f. 8r, Dial. 5); "De utilitate arithmetice" (f. 10r, Dial. 5); "Ad magistratum qui eligi" (f. 10v, Dial. 6); "De magistratu doctrine" (f. 11r, Dial. 6); "De cura puerorum" (f.13v, Dial.7); "De solemnitatibus" (f.16r, Dial. 8); "De sacrilegio" (f. 18v, Dial. 9); "De iis qui rem publicam conantur evertere" (f.19r, Dial. 9); "Que sponte per cupiditatem, voluptatem, invidiam et per iniuriam committuntur" (f. 20r, Dial. 9); "In quibus recte mundus est qui occidit" (f. 21r, Dial. 9); "De iis qui et fiunt et dicuntur in deorum contemptum" (f. 22r, Dial. 10); "De pactis" (f. 25v, Dial. 11); "De reverentia filiorum erga parentes" (f. 27r, Dial. 11).

2. ff. 29r-52v // salutaria ipsis nosse preter hominem. Sed maiores quoque oculorum medicamentis aconitum misceri saluberrime promulgare aperta professione [*Naturalis Historia, 27.8-9*] ... Primus Romanorum sardonices Africanus prior, ut tradit Demonstratus, et inde Romanis hanc gemmam fuisse celeberrimam [*Naturalis Historia, 37.85*]. Singulorum enim libido precia singulis facit. *Finis. 1464.*

Excerpts from Plinius Maior (23-79), *Naturalis historia*, C. Mayhoff, ed. (Teubner, 1906 ff.), Books 27-37. The first section begins incomplete and deals with aconitum. The principal

following headings are: “Absintium”; “Vires efficaciores herbarum”; “Ex viro medicine”; “De usu lactis”; “De butyro”; “De adipe”; “Iudicium de medicis”; “Vitia medicine”; “De ovis gallinaceis”; “Anser (additional heading); “De gallinaceis”; “Liber 30. De origine magicę”; “Quando primum senatus vetuerit hominem immolari”; “Catulus lactens”; “De cuculo”; “De morbo comitali”; “Aquarum mirabilia”; “Medicine observationes quales fecunditatem faciant”; “Que aque utilissime”; “Aquarum vitia”; “Salubritas aquarum”; “De Aqua Martia”; “De Aqua Virgine”; “Quid prosit navigatio”; “De sale”; “Aphronitrum”; “Echinus”; “De curallio”; “De ranis fluviatilibus”; “De rana rubeta”; “De auro”; “Que p. eius commendatio”; “De modo auri apud antiquos”; “De iure aureorum anulorum”; “Quando corona aurea data”; “De numo aureo et que prima maxima pecunia”; “Quando primum signatum est aurum et argentum”; “Antequam ea signaretur qui mos in ere”; “Quociens et quibus temporibus autoritas eris numis signata”; “Qui plurimum auri et argenti possederunt”; “Quibus de causis precipua autoritas auro”; “De auro inveniando”; “De electro”; “De argento vivo”; “Divites”; “Quorum maxime opes fuerint”; “Exempla in argento”; “Quando primum tympana facta”; “De ere”; “De origine statuarum et honore”; “De colossis in Urbe celeberrimis”; “De ferri metallis”; “Romani pictores”; “Quibus coloribus antiqui pinxerint”; “De Apelle et Prothogene”; “Plastices primi inventores”; “De figulinis operibus”; “Luxuria in marmoribus”; “Laberynti”; “Polycratis tyranni gemma”; “De Pyrrhi regis gemma”; “Qui sculptores optimi”; “De murrina”; “Natura christalli”; “De succino”; “De berillis”. Some texts are not found in Pliny, e.g. on f. 37v: “Versus. Quod tua Romane vindex clarissime lingue / Silva loco melius surgere iussa viret...” (Walther, *Initia* 16323).

3. ff. 53r-54r Liber 9. Non hec summa luxurie exempla sunt? Duo fuere maximi uniones per omne evum ... Liber X. De Luscinia. Luscinii diebus ac noctibus continuis quindecim garrulis sine intermissu ... Liber 8. De Apin Egypti. Bos in Egypto etiam numinis vice colitur. Apin vocant ... Liber 2. Ambitus orbis. Universum autem circuitum Erathostenes omni quidem subtilitate litterarum ... verum ita subtili argumentatione comprehensum, ut pudeat non credere. f. 54v blank

More extracts from Plinius, *Naturalis Historia*: 9.119, 10.81, 8.184, 2.247.

4. f. 55r Consules Romanorum Pirrho regi salutem plurimam dicunt. Nos pro tuis iniuriis continuo animo commoti inimiciter tecum bellare studemus ... tu nisi caveas, iacebis. Vale. Pirrus rex consulibus et populo Romano laudes gratiasque scripsit captivosque omnes, quos secum habebat, consulibus restituit reddiditque. Tu de hoc videto etiam Valerium libro VI°, capitulo V^o de iustitia.

Additional text: C. Fabricius Luscinus et Q. Aemilius Papus, *Epistola ad Pyrrhum*, followed by a note on King Pyrrhus's answer and restitution of prisoners. Q. Claudius Quadrigarius (first cent. BC), *Annalium fragmenta*, H. Peter, ed., *Historicorum Romanorum reliquiae* (Teubner, 1967), v. 1, fragm. 41, p. 219-220; Aulus Gellius, *Noctes Atticae*, C. Hosius, ed. (Teubner, 1903), 3.8.8.

5. f. 55v Remedio perfettissimo a guarire la tigna. f. 56 blank

Additional text: Italian remedy for healing ringworm.

Paper, ff. I + 56 + I, 290 x 115 mm. (register format). Watermark: a horn (var. Briquet 7686). An unknown number of bifolios is missing between ff. 28 and 29.

I⁵⁶.

The writing space (width: c. 75 mm.) is at both sides delimited by a vertical fold in the paper. No ruling, 37-41 lines.

Artt. 1-3 are copied by one hand writing Humanistica Cursiva Libraria with relatively many abbreviations. The numerous marginal lemmata, headings or *Nota*-marks are, apart from a few later additions, by the same hand. Artt. 4-5 are by two different s. XVI Italian hands.

Artt. 1-3: a few red or pale red headings; Paragraph marks, capitals and stroking of the majuscules in the same colour. The running headlines indicate the number of the Dialogue or Book excerpted on the page below; they are in black in art. 1, in red (e.g. "Li.// 28") in artt. 2-3. Artt. 4-5 are undecorated.

Binding s.XIX (?): mottled beige paper over pasteboard.

Sotheby sale ..., lot 65. Purchased on the Edwin J. Beinecke Fund.

R.13.01.12

Albert Derolez